

Aftale mellem regeringen og Venstre,
Dansk Folkeparti, Radikale Venstre,
Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten,
Det Konservative Folkeparti, Frie
Grønne, Liberal Alliance og Alternativet
om:

Ændring af lovgrundlaget for
Innovationsfonden

23. november 2020

Aftale om ændring af lovgrundlaget for Innovationsfonden

Baggrund

Partierne er enige om, at Innovationsfonden spiller en central rolle som den udmøntende fond for offentligt konkurrenceudsatte strategiske forsknings- og innovationsmidler, og at det er afgørende, at Innovationsfonden har de bedst mulige rammer for at udfylde den rolle.

Partierne er derfor enige om at gennemføre en justering af Innovationsfondens lovgrundlag.

Partierne noterer sig, at justeringen af Innovationsfondens lovgrundlag følger op på hhv.

- aftalerne om fordeling af forskningsreserven for 2020 og 2021,
- evalueringen af Innovationsfonden fra 2019,
- anbefalingerne fra det internationale panel "*Videnbaseret Innovation i Verdensklasse*" (VIV) fra 2019 samt
- Uddannelses- og Forskningsministeriets løbende tilsyn med fonden.

Partierne noterer sig, at evalueringen af Innovationsfonden viste, at fonden på mange måder har været velfungerende, men har potentiale til at gøre det endnu bedre.

Partierne noterer sig, at evalueringen bl.a. konkluderede, at fonden ikke i tilstrækkelig grad har prioriteret den strategiske grundlagsskabende forskning, der er væsentlig for at skabe vækst og beskæftigelse på lang sigt.

Partierne noterer sig endvidere, at evalueringen konkluderede, at fonden i overvejende grad har støttet samarbejdsprojekter mellem enkeltstående virksomheder og videninstitutioner (1-1 projekter). Fonden har ikke haft programmer, der strategisk sigter mod at samle større grupper af virksomheder samt videninstitutioner med henblik på løfte og kapacitetsopbygge hele forsknings- og teknologiområder inden for områder med stor national betydning.

Partierne noterer sig ligeledes, at evalueringen konkluderede, at fonden har tolket sit mandat for bredt og ikke skal agere som en politisk aktør, men som en strategisk aktør inden for de rammer, der fastsættes af det politiske system.

Innovationsfondens fremtidige rolle

Partierne er enige om, at Danmarks Innovationsfond skal have til formål at give tilskud til forskning, videnbaseret innovation og iværksætteri, der fører til styrkelse af forskningsområder og udvikling af teknologi og innovative løsninger til gavn for vækst og beskæftigelse i hele Danmark.

Fonden skal understøtte løsninger på politisk prioriterede samfundsudfordringer, herunder den grønne omstilling af samfundet og erhvervslivet. Fonden skal arbejde for at øge forsknings- og innovationsindsatsen i virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder.

Partierne er enige om, at fonden skal understøtte en sammenhængende forsknings- og innovationsindsats lige fra grundlagsskabende forskning til markedsnær udvikling og innovation, som både på kort og lang sigt samlet bidrager til at øge forsknings- og innovationsindsatsen i virksomheder.

Partierne er enige om, at kernen i Innovationsfondens virke fortsat skal være at understøtte koblingen mellem forskning af høj kvalitet og innovation, herunder samarbejde om forskning, teknologiudvikling og innovation mellem videninstitutioner og virksomheder.

Partierne er enige om, at fondens udmøntning af tilskud skal ske i overensstemmelse med de politiske prioriteringer, der fastsættes på de årlige bevillingslove. Det kan f.eks. være på baggrund af de årlige aftaler om fordeling af forskningsreserven, på baggrund af finanslovens øvrige dele eller på baggrund af aktstykker vedtaget i Folketinget Finansudvalg.

Partierne er endvidere enige om, at Innovationsfondens udmøntninger skal støtte udvikling af løsninger på samfundsudfordringer til gavn for det private erhvervsliv og den offentlige sektor samt opbygning af langsigtet forsknings- og innovationskapacitet herunder talentudvikling.

Til dette formål skal fonden fastlægge strategiske virkemidler, der kan løfte forsknings- og innovationskapaciteten inden for hele forsknings- eller teknologiområder.

Fonden kan bl.a. støtte talentudvikling via de strategiske virkemidler samt via specifikke talentudviklingsprogrammer, såsom Erhvervs-Ph.d. og Erhvervs-Postdoc-programmerne.

Partierne er ligeledes enige om, at Innovationsfondens internationale aktiviteter skal ske på baggrund af en strategisk tilgang med fokus på de politisk prioriterede samfundsudfordringer og danske forsknings- og innovationsmiljøers kompetencer og interesser.

Fonden skal endvidere understøtte videnbaseret iværksætteri samt modning af lovende forskningsresultater og opfindelser med henblik på hurtigere formidling, anvendelse og kommercialisering af viden. En eller flere repræsentanter med erfaring inden for videnbaseret iværksætteri samt anvendelse og kommercialisering af forskningsresultater skal være repræsenteret i bestyrelsen. Partierne er enige om, at bestyrelsens medlemmer, der repræsenterer erfaring på dette område, med fordel kan være aktive erhvervsfolk.

Partierne er enige om, at fonden fortsat skal fastlægge et begrænset antal virkemidler inden for sit formål og inden for de rammer, der fastsættes på de årlige bevillingslove.

Partierne er dog enige om, at Folketinget skal have mulighed for at prioritere midler til særlige virkemidler på samme måde, som det i dag er tilfældet for Danmarks Frie Forskningsfond, f.eks. i forbindelse forskertalentprogrammerne Sapere Aude og ERC-støtteprogrammet, mv.

Partierne er enige om, at fonden skal koordinere sin bevillingsfunktion både med andre relevante offentlige og private bevillingsmyndigheder samt med forsknings- og innovationsudførende aktører i det samlede forsknings-, innovations og erhvervsfremmesystem.

Fonden skal i sit arbejde for at understøtte grøn omstilling koordinere sin indsats med udviklings- og demonstrationsprogrammerne og søge at kommunikere i fælleskab til potentielle bevillingsmodtagere. Partierne opfordrer bestyrelserne fra både Innovationsfonden og udviklings- og demonstrationsprogrammerne til at styrke samarbejdet med henblik på at skabe en sammenhængende indsats for grøn omstilling.

Partierne er endvidere enige om, at Innovationsfondens bestyrelse skal sammensættes, således at der indgår en eller flere repræsentanter med erfaring inden for grøn omstilling.

Øvrige justeringer af lovgrundlaget

Partierne er enige om at præcisere rammerne for en række af fondens aktiviteter. Dette indebærer, at der fastsættes nærmere regler for hhv.

- revision af fondens aktiviteter
- personaleforhold i fonden.
- fondens forpligtigelse til indsamling og behandling af data om støttede aktiviteter.

Partierne er endvidere enige om, at reglerne for begrænsning af mulighederne for personsammenfald på tværs af offentlige forskningsråd og -fonde skal fremgå af lov om Danmarks Innovationsfond med henblik på at harmonisere reglerne på tværs af Grundforskningsfonden, Danmarks Frie Forskningsfond, Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd samt Innovationsfonden. I den forbindelse overvejes en sondring mellem forskellige typer af udvalg, herunder udvalg, der har bevillingskompetence og udvalg, der alene er rådgivende.

Partierne er ligeledes enige om at bibeholde de nuværende klagemuligheder i forhold til Innovationsfondens afgørelser, men at justere reglerne for klageprocessen med henblik på at skabe administrative forenklinger.

Partierne noterer sig, at Uddannelses- og Forskningsministeriet er begyndt at udgive en omfattende redegørelse om det samlede uddannelses-, forsknings- og innovationsområde, ligesom der udgives en række andre strategier, analyser og publikationer om området. Partierne er derfor enige om, at ministerens særskilte forpligtigelse til at udarbejde en redegørelse til folketinget om forsknings- og innovationsområdet, der blev etableret med den tidligere aftale om Danmarks Innovationsfond af 3. oktober 2013, bortfalder.

Videre proces

Partierne forpligter sig til at stemme for en ændring af lov om Danmarks Innovationsfond, der implementerer denne aftale.

Partierne noterer sig, at der er udarbejdet et udkast til justering af §§ 2, 3, 4, 7, 8, 13, 21, 26 og 27 i lov om Danmarks Innovationsfond, der er vedlagt i aftalens bilag 1. Det bemærkes, at der kan foretages ændringer heri som led i den videre lovtekniske bearbejdning og på baggrund af den offentlige høring over lovforslaget.

Bilag 1: Udkast til justeret §§ 2, 3, 4, 7, 8, 13, 21, 25, 26, 27 i lov om Danmarks Innovationsfond

§ 2. Danmarks Innovationsfond har til formål at give tilskud til udvikling af viden og teknologi, herunder højteknologi forskning, videnbaseret innovation og iværksætteri, der fører til styrkelse af forskning sområder og udvikling af teknologi og innovative løsninger til gavn for vækst og beskæftigelse i hele Danmark.

Stk. 2. Fonden skal særligt understøtte løsninger på konkrete politisk prioriterede samfundsudfordringer, herunder grøn omstilling af samfundet og erhvervslivet.

Stk. 3. Fonden skal arbejde for at øge forsknings- og innovationsindsatsen i virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder.

§ 3. Fonden skal strategisk understøtte en sammenhængende forsknings- og udfordringsdrevet innovationsindsats fra grundlagsskabende forskning, teknologiudvikling til markedsnær udvikling og innovation, som både på kort og lang sigt samlet bidrager til at øge

- 1) andelen af innovative virksomheder,
- 2) andelen af private virksomheders investeringer i forskning og udvikling og
- 3) andelen af højtuddannede medarbejdere i virksomheder.

Stk. 2. Fondens udmøntning af tilskud skal understøtte

- 1) koblingen mellem forskning af høj kvalitet og innovation, herunder samarbejde om forskning, teknologiudvikling og innovation mellem videninstitutioner og virksomheder,
- 2) udvikling af løsninger på samfundsudfordringer til gavn for det private erhvervsliv og den offentlige sektor
- 3) opbygning af langsigtet forsknings- og innovationskapacitet, herunder talentudvikling.

4) dansk deltagelse i internationalt samarbejde om ~~strategisk og udfordringsdrevet~~ forskning, teknologiudvikling og innovation på baggrund af en strategisk tilgang med fokus på politisk prioriterede samfundsudfordringer og danske forsknings- og innovationsmiljøers kompetencer og interesser, og, samt

5) videnbaseret iværksætteri samt modning af lovende forskningsresultater og opfindelser med henblik på hurtigere formidling, anvendelse og kommerialisering af viden.

Stk. 3. Fonden kan

1) udmønte tilskud til samfundspartnerskaber,

12) beslutte at udmønte tilskud i samfinansiering med andre offentlige og private bevillingsgivere,

23) beslutte at fordele op til 20 pct. af den årlige bevilling til udmøntning via internationale fora, hvis de pågældende fora udmønter tilskud i åben konkurrence efter faglig vurdering, og

34) deltage i internationale fora som led i sin bevillingsfunktion.

Stk. 4. Fonden kan stille krav om medfinansiering fra ansøgerne.

Stk. 5. Fondens udmøntning af tilskud skal ske i overensstemmelse med de politiske prioriteringer, der fastsættes på de årlige bevillingslove.

§ 4. Fonden fastlægger ~~selv~~-et begrænset antal virkemidler inden for sit formål og inden for de rammer, der fastsættes på de årlige bevillingslove.

Stk. 2. Fonden fastlægger strategiske virkemidler, der kan løfte forsknings- og innovationskapaciteten inden for hele forsknings- eller teknologiområder.

Stk. 3. Fonden giver tilskud til konkrete aktiviteter inden for politisk fastsatte virkemidler, når der er fastsat særlig bevilling hertil på de årlige bevillingslove.

§ 7. Bestyrelsen består af 1 formand og 8 medlemmer.

Stk. 2. Formanden og bestyrelsesmedlemmerne udpeges af uddannelses- og forskningsministeren i deres personlige egenskab efter afholdelse af åbent opslag.

Stk. 3. Bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, kan ikke samtidig sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Grundforskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond.

...

§ 8. Et flertal af bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, skal have erfaringer fra det private erhvervsliv. Samtidig skal et flertal af medlemmerne være enten anerkendte forskere eller forskningskyndige, som udøver forskningsaktivitet, jf. § 2, nr. 1 og 2, i lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond.

Stk. 2. Bestyrelsen skal sammensættes sådan, at den samlet repræsenterer erfaring med

1) teknologiudvikling og innovation i det private erhvervsliv, herunder i små og mellemstore virksomheder,

2) strategisk og udfordringsdrevet forskning, herunder offentlig-privat forsknings- og innovationssamarbejde,

3) videnbaseret iværksætteri samt anvendelse og kommerialisering af forskningsresultater,

4) innovations- og forskningsfinansiering, herunder tilførsel af kapital til virksomhedsudvikling,

5) internationale aktiviteter om forskning, teknologiudvikling og innovation og

6) grøn omstilling af samfundet og det private erhvervsliv.

§ 13. Antallet af udvalg holdes på det lavest mulige niveau, og alle opgavebestemte udvalg ophører, når deres opgave er fuldført. Bestyrelsen fastsætter udvalgenes indbyrdes afgrænsning.

Stk. 2. Bestyrelsen udpeger formænd og medlemmer af udvalgene.

Stk. 3. Udvalgene sammensættes sådan, at medlemmernes kompetencer afspejler udvalgenes faglige eller funktionsmæssige opgaver. Medlemmer af udvalg, der skal vurdere ansøgninger om tilskud, skal tilsammen have kompetence til at vurdere kvalitet, effekt og relevans af ansøgningerne.

Stk. 4. Udvalgsmedlemmerne, herunder formændene, kan ikke samtidig sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Grundforskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond.

§ 21. Fonden skal koordinere sin bevillingsfunktion med andre relevante offentlige og private bevillingsmyndigheder samt forsknings- og innovationsudførende aktører i det samlede forsknings-, innovations og erhvervsfremmesystem. — Koordineringsforpligtelsen gælder både sammensætningen af virkemidler og temaer samt tilrettelæggelsen af administrationen.

Stk. 2. Fonden skal i sit arbejde for at understøtte grøn omstilling koordinere sin indsats med udviklings- og demonstrationsprogrammerne.

§ 25. Klager efter § 23, stk. 2, og § 24 skal indgives skriftligt, inden 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Klagen sendes til Danmarks Innovationsfond. Fonden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest videresende klagen, sagens dokumenter samt fondens udtalelse til sagen til uddannelses- og forskningsministeren.

Stk. 3. Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler for klagebehandlingen, herunder om frister, og hvilke dokumenter der skal indsendes.

§ 26 a. Fonden skal etablere et datagrundlag vedrørende fondens konkrete tilsagn og afslag, herunder relevant stamdata, af de projekter m.v., som fonden har givet tilskud.

Stk. 2. Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler etablering for af datagrundlaget efter stk. 1, herunder om afrapportering, offentliggørelse m.v. af disse data.

§ 26 b. Danmarks Innovationsfond er omfattet af lov om statens regnskabsvæsen m.v.

Stk. 2. Fondens regnskab revideres af rigsrevisor i henhold til lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

Stk. 3. I medfør af § 9 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. kan rigsrevisor med vedkommende minister aftale, at revisionsopgaver i henhold til stk. 2 varetages i et nærmere fastlagt samarbejde mellem rigsrevisor og en intern revisor. Den interne revisor udpeges af fondens bestyrelse og skal være statsautoriseret revisor.

Stk. 4. Rigsrevisionen og uddannelses- og forskningsministeren skal underrettes om antagelse og afskedigelse af institutionsrevisor samt om årsagen til revisorskift.

Stk. 5. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes en årsrapport. Årsrapporten skal underskrives af bestyrelsen, jf. § 11.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte regler for regnskabsaflæggelsen i overensstemmelse med de til enhver tid gældende statslige regnskabsregler.»

§ 27 a. Fonden skal følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte regler om løn- og ansættelsesvilkår, herunder pensionsforhold, for personale ansat ved fonden. Fonden skal endvidere følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte regler om særskilt vederlag.